

NUOHOUSTOIMI SUOMESSA

Nuohoustöitä tekee Suomessa noin 700 henkilöä, joista runsaat 400 on yksityisyrittäjinä toimivia nuohoojia. Nuohoojien palveluksessa on vajaat 300 työntekijää. Itä- ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella ja muutamassa muussa kunnassa on käytössä niin sanottu sopimusperusteinen nuohous. Nuohous perustuu Suomessa pelastuslakiin ja nuohousasetukseen: Nuohoustyötä itsenäisesti suorittavalla henkilöllä tulee olla suoritettuna nuohoojan ammattitutkinto.

Nuohoojien määrä on ollut laskusuunnassa. 1980-luvun alussa nuohoojia oli noin 1200 ja piirejä 850 kpl. Nuohoojien työtilanne on tällä hetkellä hyvä. Ammattitaitoisia nuohoojia ei ole riittävästi, ts. alalle ei saada tarvetta vastaavasti työvoimaa.

Lainsäädäntö

Nuohousta on kautta aikojen suoritettu, jotta savuhormeihin ja tulisijoihin kertyvä palamisjäte ei aiheuttaisi tulipalon vaaraa. Paloturvallisuuden lisäksi nuohoustoiminnan tavoitteena on energian taloudellinen käyttö (energiansäästö) sekä ympäristönsuojelu ja ihmisten terveys ja hyvinvointi.

Yhteiskunta on katsonut tarpeelliseksi määrätä nuohousvelvoitteen lakisääteisenä. Nuohous perustuu Suomessa pelastuslakiin ja -asetukseen.

Lain mukaan rakennuksen omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että tulisijat ja savuhormit nuohotaan sekä ilmanvaihtokanavat ja -laitteistot huolletaan ja puhdistetaan määrävälein.

Pelastuslain (13 §) mukaan tikkaat, kattokulkutien osat ja katon turvavarusteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että nuohoustyö voidaan suorittaa turvallisesti.

Pelastustoimesta vastaava ministeriö voi antaa määräyksiä nuohouksien suorittamisesta, ilmanvaihtokanavien ja -laitteistojen puhdistamisesta.

Jos kiinteistön omistaja tai haltija ei hoida nuohouksiaan lain säännösten mukaan voi lääninhallitus pakottaa niskoittelijan noudattamaan lakia uhkasakolla tai sillä uhalla, että tekemättä jäänyt nuohous suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Edelleen lain mukaan voidaan laiminlyöjä tuomita pelastusrikkomuksesta sakkoon. Samat pykälät koskevat myös nuohouskortiston pitämistä.

Pelastuslain 63 §:n mukaan " nuohoojan ammatin harjoittajalta, hänen palveluksessaan olevalta itsenäisesti nuohoustyötä tekevältä ja pelastuslaitoksen palveluksessa olevalta nuohoojalta vaaditaan **nuohoojan ammattitutkinto**".

Edellä säädetystä poiketen nuohoojan ammattitutkintoa suorittava henkilö on koulutuksen aikana kolmen vuoden ajan kelpoinen toimimaan nuohoojana

itsenäisesti, jos hän on suorittanut nuohoojan ammattitutkintoon kuuluvat tulisijojen ja savuhormien nuohousta ja kiinteistöjen turvallisuuden tarkkailua koskevat osiot. Nuohouspalvelujen tuottajan tulee riittävällä tavalla ohjata ja valvoa ammattitutkintoa suorittavan henkilön itsenäistä nuohoustyötä.

Nuohouksen järjestämisestä laissa (59§) todetaan, että alueen pelastustoimi päättää nuohouspalvelujen järjestämisestä alueellaan. Alueen pelastustoimi voi alueellaan tai osassa sitä

- 1) tuottaa nuohouspalvelut itse (= alueellinen nuohoustoiminta) tai
- 2) hankkia nuohouspalvelut muulta palvelujen tuottajalta (=piirinuohousjärjestelmä) taikka
- 3) sallia rakennuksen omistajan tai haltijan sopia nuohouksesta palvelujen tuottajan kanssa (=sopimusperusteinen nuohous).

Alueen pelastustoimen järjestäessä nuohouspalvelut 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, se päättää myös nuohouksesta perittävästä maksusta.

Rakennuksen omistajan, haltijan ja huoneiston haltijan velvollisuus huolehtia siitä, että tulisijat ja savuhormit on huollettu ja puhdistettu, voidaan toteuttaa ainoastaan alueen pelastustoimen 1 momentin mukaisesti päättämän palvelujen tuottajan toimesta. Pelastuslaitos voi kuitenkin yksittäisen kohteen osalta antaa luvan siihen, että nuohouksen voi suorittaa joku muu kuin nuohooja.

Myös vioista ilmoittaminen sisältyy lakiin. Laissa (61§) todetaan, että jos nuohooja havaitsee tulisijoissa ja savuhormeissa vikoja ja puutteita, joista voi aiheutua tulipalon vaara, hänen on ilmoitettava niistä kirjallisesti nuohottavan kohteen edustajalle ja pelastuslaitokselle.

Lisäksi jos nuohooja toteaa tikkaiden, kattokulkutien osien tai katon turvavarusteiden olevan sellaisessa kunnossa, ettei nuohoustyötä voida suorittaa turvallisesti, on hänen ilmoitettava myös niistä kirjallisesti nuohottavan kohteen edustajalle ja pelastuslaitokselle.

Lain 62§:n mukaan nuohoustoimen harjoittajan tulee pitää luetteloa nuohoamista kohteista ja antaa luettelosta pyydettyä maksutta tietoja pelastuslaitokselle. Tietoja tulee säilyttää kymmenen vuoden ajan toimenpiteen suorittamisesta.

Nuohousasetus

Edellä mainittujen lisäksi tarkemmat säännökset nuohouksesta ja ilmanvaihtolaitteiden puhdistuksesta ilmenevät sisäasiainministeriön antamista asetuksista. **Nuohousasetus** tuli voimaan 1.8.2005.

Käytössä oleva **kiinteällä polttoaineella, useammilla polttoaineilla tai raskasöljyllä toimiva tulisija hormoneineen** on nuohottava **vuoden välein**. Suuluukuttoman tulisijan (avotakka) tulipesää ei nuohota, ellei siitä erikseen sovita.

Yksinomaan kevytöljykäyttöinen tulisija hormoneineen on nuohottava **vuoden välein**. Tämä määräväli ei koske keskuslämmityskattilan tulipesää ja tulipintoja.

Omaan yksityiseen käyttöön pääasiassa tarkoitetun **vapaa-ajan asunnon ja sen saunan tulisijat ja hormit** on nuohottava **kolmen vuoden välein**. Muuhun kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitetun, säännöllisessä käytössä olevan vapaa-ajan asunnon ja sen saunan tulisijat ja hormit on nuohottava vuoden välein.

Nuohous suoritetaan tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Kolme vuotta käyttämättä ollut tulisija ja hormi on nuohottava lisäksi ennen käyttöönottoa.

Nuohoustyöohjeet

Nuohousalan Keskusliitto on 2.2.2001 hyväksynyt mallin nuohoustyöohjeista. Ohjeet on päivitetty 1.8.2005 ja 1.5.2008, sekä 1.10.2014

Nuohouskäytäntö

Suurimmassa osassa Suomen kunnista on edelleenkin käytössä ns. piirinuohousjärjestelmä. Piirinuohousjärjestelmää ei mainita säädöksissä, mutta se on ollut voimassa jo 1930-luvulta saakka. Lain mukaan alueen pelastustoimi valitsee nuohousjärjestelmän. Jos alueen pelastustoimi päättää hankkia nuohouspalvelut yksityiseltä palvelujen tuottajalta, kysymyksessä on piirinuohousjärjestelmä. Tällöin alueen pelastustoimi päättää, montako nuohouspiiriä kunnassa on. Alueen pelastustoimi myös valitsee piirinuohoojat ja sillä on oikeus päättää nuohouksen hinnasta. Alueen pelastustoimen ja piirinuohoojan välillä on yleensä tehty kirjallinen sopimus nuohouksesta.

Nykyiset nuohouspiirit ovat luonnollisesti erilaisia. Maaseudulla piiri käsittää yleensä vain yksinään työskentelevän piirinuohoojan, jonka työnkuvaan kuuluu pääasiassa vain tulisijojen ja savuhormien nuohousta. Piirejä tällaisessa kunnassa on keskimäärin 1-2 kpl. Jos maalaiskunnan piirinuohooja joskus tarvitsee apua, esim. jonkun suuren kohteen ilmaston puhdistuksessa, hän kääntyy naapurikunnan tai -kuntien piirinuohoojien puoleen ja pyrkii hoitamaan tällaiset työt yhteistyössä toisten piirinuohoojien kanssa. Sen sijaan kunnissa, missä on taajamia, piirinuohoojilla saattaa olla palveluksessaan 1-2 työntekijää. Tällöin piirinuohoojan työhön kuuluu nuohoustöiden lisäksi jonkin verran ilmaston puhdistustöitä ja ehkä myös savupiippujen korjauksia. Kaupunkimaisissa taajamissa työskentelevät piirinuohoojat ovat useinkin työnantaja-asemassa ja heidän palveluksessaan on keskimäärin 2-5 työntekijää. Tällaisten piirien työmäärästä puolet tai jopa enemmän koostuu ilmanvaihtolaitteiden puhdistus-, mitta- ja säätötöistä.

Osa piirinuohoojista ei suorita ilmanvaihtopuhdistuksia. Koska kaikilla nuohoojilla ei myöskään ole kalliita, suurten ilmanvaihtopuhdistuskohteiden puhdistamiseen tarvittavia välineitä, tällöin kysymykseen tulee joko

yhteistoiminta nuohoojien kesken tai sitten kyseinen piirinuohooja jättää tällaiset kohteet suosiolla toisten nuohoojien puhdistettavaksi.

Vuonna 1999 voimaan tulleen lain tuoma muutos kiinteistön omistajan ja haltijan ensisijaisesta vastuusta huolehtia nuohouksesta, ei ole kovin paljon muuttanut perinteisiä nuohouskäytäntöjä. Niissä kunnissa, joissa on käytössä piirinuohousjärjestelmä, paikallinen piirinuohooja huolehtii ja ilmoittaa nuohouksista, kuten aiemminkin, eikä asiakkaiden tarvitse huolehtia nuohouksen ajankohdasta.

Asiakkaan vastuu näkyy vasta silloin, jos nuohous ei onnistu piirinuohoojan ehdottamana nuohousaikana. Tällöin asiakkaan on huolehdittava, että nuohous tulee tehdyksi määräysten mukaan. Lisäksi jos nuohoojan edellisestä käynnistä on kulunut reilusti yli vuosi, niin kannattaa ottaa yhteyttä nuohoojaan. Viime kädessä vastuu on asiakkaalla. Erityisesti kesämökkiasukkaiden kohdalla tätä vastuuta on syytä korostaa.

Nuohoojien tutkinnot

Nuohoojilla on kaksi tutkintoa: **nuohoojan ammattitutkinto** ja **nuohoojamestarin erikoisammattitutkinto**, jotka perustuvat ammattitutkintolakiin. Molemmista tutkinnoista on laadittu omat perusteet. Kummastakin tutkinnosta järjestetään vuosittain näyttötutkinto, joka kestää 3-4 päivää. Ammattitutkintoon on valmistunut kolmen vuoden tilastoja tarkastellen 25–30 opiskelijaa/vuosi. Nuohoojamestarin erikoisammattitutkintoon on valmistunut keskimäärin 1 opiskelija/vuosi.

Tutkinnot ovat maksullisia. Osallistumismaksu on noin 1500 euroa/osallistuja (ammattitutkinto) ja 1750 euroa/osallistuja (erikoisammattitutkinto). Toistaiseksi kuitenkin valtio on tukenut tutkintojen järjestämistä siten, että oppilaan maksettavaksi on jäänyt vain 200 - 500 euroa/osallistumiskerta (tuen määrä on vaihdellut eri vuosina).

Talotekniikan työelämätoimikunnan tehtävänä on ollut 1.1.2018 lähtien osallistua näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamiseen. Työelämätoimikunnat nimeää Opetushallitus. Talotekniikan työelämätoimikunnassa on yksi nuohousalan edustaja, jonka nimeää Suomen Yrittäjät. Tällä hetkellä tutkinnon järjestäjänä toimii Tampereen seudun ammattiopisto.

Nuohoojien koulutus

Tällä hetkellä Suomessa ammattioppilaitoksissa ei anneta koulumaista opetusta nuohoojille, kuten suurimmalle osalle muista ammateista.

Liitto järjestää nuohoojille tietopuolista, kurssimuotoista peruskoulutusta, joka valmistaa nuohoojan ammattitutkintoon. Liiton jatkokoulutus valmistaa oppilaita nuohoojamestarin erikoisammattitutkintoon. Liitto järjestää myös erilaisia täydennyskoulutuskursseja mm. ilmastointiin liittyvistä asioista, sisäpiippujen

asennuksesta, tulisijojen ja hormien tarkastamisesta, markkinoinnista, kirjanpidosta, tietojenkäsittelystä.

Liiton koulutuksesta vastaavat pääasiassa liiton viestintä- ja koulutus-suunnittelija ja koulutusmestarit, jotka ovat liiton jäseniä. Liiton kurssit järjestetään keskitetysti Laukaassa.

Nuohousalan Keskusliitto

Nuohousalan Keskusliitto ry on perustettu vuonna 1932. Liittoon kuuluu runsaat 300 jäsentä. Liiton varsinaisia jäseniä ovat yksityisyrittäjinä toimivat nuohoojat ja nuohousalan yritykset.

Nuohousalan Keskusliiton toiminta jakaantuu karkeasti kahteen päätoimintamuotoon: etujärjestötoimintaan ja koulutukseen.

Liitolla on tällä hetkellä 16 paikallisyhdistystä eri puolilla maata. Liittoon kuuluvat ovat sekä liiton että yleensä myös paikallisyhdistyksen jäseniä. Liiton jäsenen ei kuitenkaan tarvitse kuulua paikallisyhdistykseen.

Liiton ylintä päätösvaltaa käyttävät vuosittaiset syys- ja kevätkokous. Kokoukset ovat kaksipäiväisiä. Marraskuussa pidettävässä syyskokouksessa suoritetaan luottamusmiesten valinnat ja päätetään seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelma. Maaliskuussa pidettävässä kevätkokouksessa käsitellään edellisen vuoden tilinpäätös. Kummankin kokouksen yhteydessä ovat opintopäivät, joissa käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä.

Liittoa johtaa syyskokouksessa valittava 7 henkeä käsittävä hallitus, johon kuuluvat puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa ja neljä jäsentä. Nykyinen liiton puheenjohtaja on nuohoojamestari **Tapio Lehtimäki** Eurasta. Lisäksi liiton organisaatioon kuuluu koulutusvaliokunta ja tekninen valiokunta, joihin kumpaankin kuuluu 4 jäsentä. Kunkin luottamusmiehen toimikausi kestää kaksi vuotta, jonka jälkeen hän on erovuorossa. Erovuoroiset voidaan valita uudelleen, mikä onkin varsin tavanomaista. Kustakin toimielimestä on aina puolet erovuorossa.

Liitolla on toimisto, jossa on kolme vakinaisesti palkattua henkilöä: toimitusjohtaja **Hannu Murtokare**, toimistopäällikkö **Maarit Vepsäläinen** ja viestintä- ja koulutus-suunnittelija **Marinella Ruutu**. Liitto omistaa lähellä Helsingin keskustaa, Katajanokalla toimistohuoneiston.

Liiton tärkeimmät yhdyssiteet jäseniinsä ovat jäsenkirjeet, joita lähtee vuosittain noin 12 kpl. Liiton lehti, **NUOHOOJAT**, ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Liitto järjestää vuosittain neljä suurta tapahtumaa: kevät- ja syysopintopäivät, pelastusviranomaisien ja nuohoojien neuvottelupäivät sekä nuohoojien täydennyskoulutuspäivät. Em. tapahtumat ovat kaksipäiväisiä ja niiden aikana käsitellään ajankohtaisia alaan liittyviä kysymyksiä. Sen lisäksi liitto antaa jäsenilleen ilmaista puhelinneuvontaa päivittäin.

Nuohousalan Keskusliitto ry on ollut Euroopan Nuohoojamestarien liiton jäsen vuodesta 1954 lähtien. Liitto on myös Suomen Yrittäjien, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön, Palo- ja Pelastustieto ry:n, Sisäilmayhdistyksen ja Suomen Bioenergiayhdistyksen jäsen.

Annamme mielellämme lisätietoja liitostamme ja toiminnastamme.
Yhteystietomme ovat seuraavat:

Nuohousalan Keskusliitto ry
(Sotningsbranschens Centralförbund rf / Central Association of Chimney Sweeps / Zentralverband der Schornsteinfeger e.V)
Katajanokankatu 3 B 9
00160 HELSINKI
puhelin/telefon + 358 9 6844 160
faksi/telefax + 358 9 6844 1639
sähköposti/e-mail info@nuohoojat.fi
Internet <http://www.nuohoojat.fi>